

BILD

Årskurs:

5

BILD Årskurs 5

Innehåll:

1a – 1b	Linjalblomma
2a – 2b	Bildanalys Åk 5 (Konstbilder)
3a – 3b	Schablontryck
4a – 4b	Ordbilder
5a – 5b	Sjö-ormen
6a – 6b	Flipp-animation
7a – 7b	Skulptur – Djur (Cernitlera)
8a – 8b	Parafras – Adams skapelse
9a – 9b	1-punktperspektiv - Rum
10a – 10b	Pointillism
11a – 11b	Krokofant

Bildframställning (Åk 5)

Förmågor som bedöms:

Återanvända samtida eller historiska bilder
Bearbeta andra uppslag och inspirationsmaterial
Använda olika tekniker
Använda olika verktyg
Använda olika material
Kombinera bildelement
Koppla till egna erfarenheter
Koppla till andra bilder
Koppla till företeelser i omvärlden
Formulera och välja handlingsalternativ

Bildanalys (Åk 5)

Förmågor som bedöms:

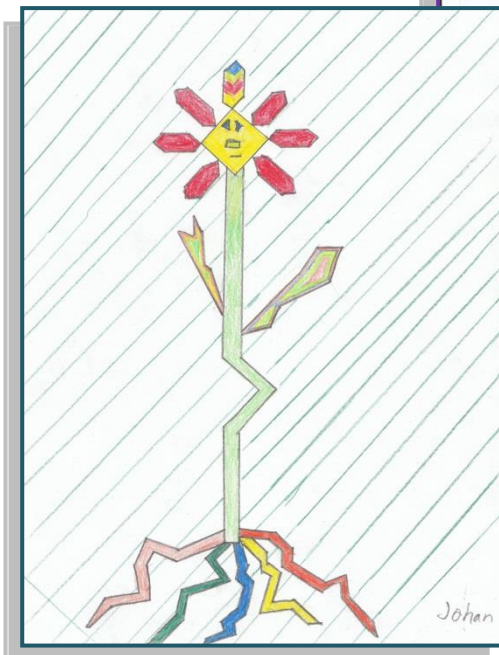
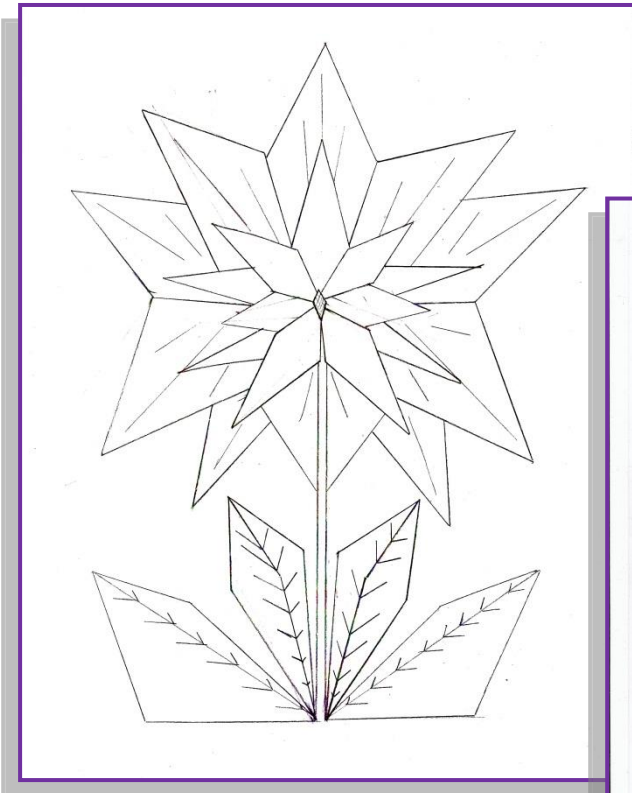
Kommunicera åsikter
Kommunicera erfarenheter och upplevelser
Resonera om uttryck
Resonera om innehåll
Resonera om funktion
Presentera med anpassning till syfte
Presentera med anpassning till sammanhang
Bedöma arbetsprocess
Bedöma kvalitet

Linjalblomma

Rita en blomma på ett A4-papper genom att endast använda linjaler. Du får alltså **inte** dra några streck utan att använda linjaler!

Blomman kan se ut precis hur som helst. Du bestämmer! Färglägg också gärna.

*fråga efter
"special-Linjaler"!*

1b

FLER EXEMPEL:

Ta ett linjerat papper. Skriv namn och klass högst upp. Svara på frågorna till de fyra bilderna. Lämna till läraren för bedömning.

BILD 1

1. Vad ser du på bilden?
2. Vilken känsla förmedlar kvinnan, och hur kan du se det?
3. Hur skulle du beskriva färgerna i tavlan, som starka, svaga, glada eller sorgsna?
4. Tycker du att färgernas egenskaper stämmer överens med kvinnans känsloläge? Varför, varför inte?
5. Hur skulle du beskriva penseldragen i tavlan, som mjuka och böljande, eller hårda och kantiga?
6. Vet du vem som har målat tavlan?

BILD 2

7. Vad ser du på bilden?
8. Är det här en målad bild eller ett fotografi tror du?
9. Nämn två grönsaker, två frukter och två bär som du ser.
10. Tycker du att bilden är behaglig eller obehaglig? Förklara varför.

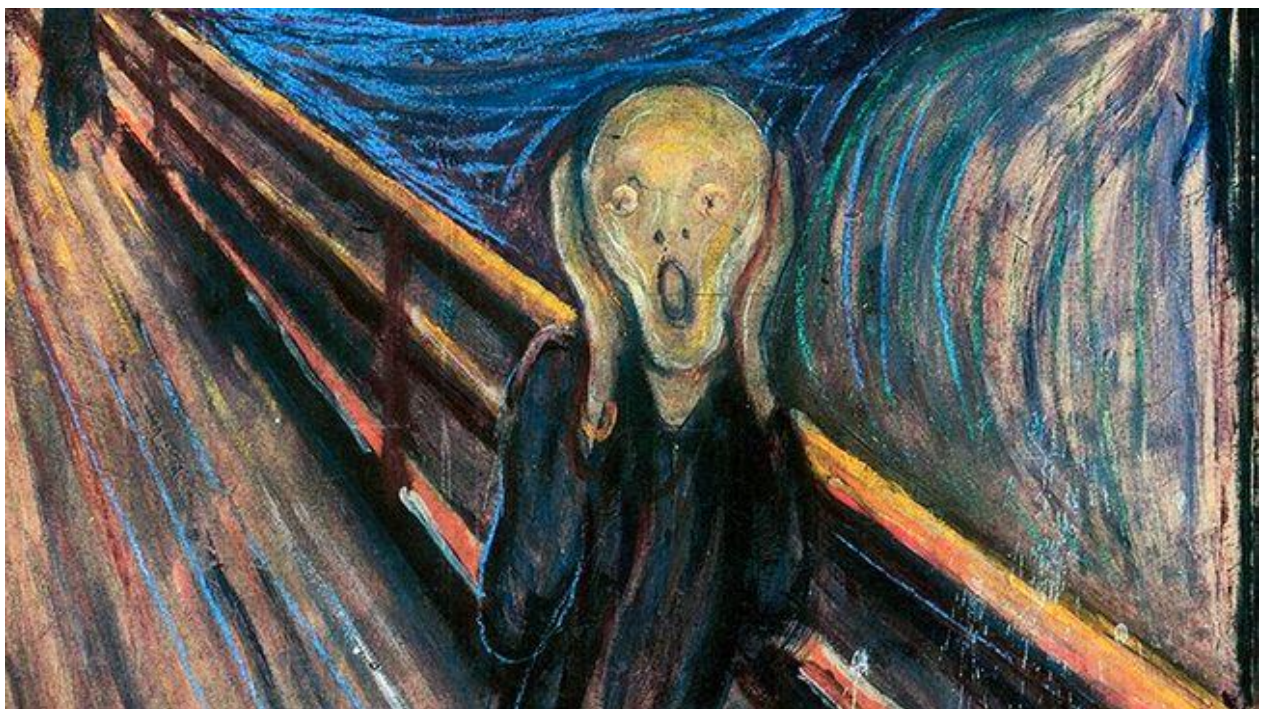

BILD 3

11. Vad ser du på bilden? Beskriv de olika sakerna du ser.
12. Är det här en målad bild eller ett fotografi tror du?
13. Vilken känsla uttrycker bilden tycker du?
14. Tycker du att färgerna i bilden känns varma eller kalla?
15. Vad tror du han funderar på där han står och tittar ut över landskapet?

BILD 4

16. Vad ser du på bilden? Beskriv de olika sakerna du ser.
17. Vilken känsla förmedlar bilden tycker du?
18. Om tavlan kunde förmedla ljud, vad skulle du då höra?
19. Om du kunde känna en lukt från bilden, vad skulle det då vara?
20. Om du jämför bild 1 och 2, vilken av dem känns mest "stressande"? Varför då? Förklara.

SCHABLON-TRYCK

3a

A4-papper (tjockt)

Täckfärger (lägg små klickar på en tallrik)

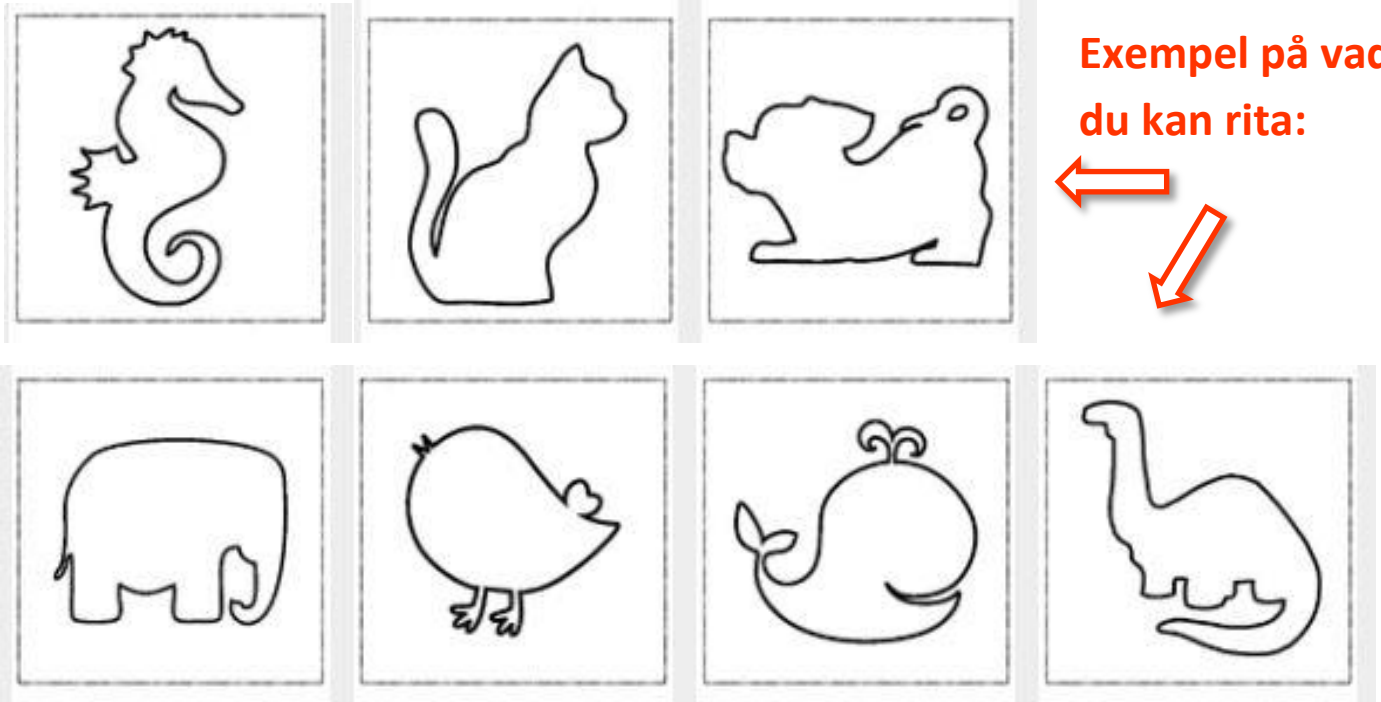
Tvättsvamp

Blyertspenna

Sudd

Sax

Tejp

1. Rita din schablon

2. Klipp ut bilden genom ett jack på sidan

3. Tejpa igen jacket på baksidan

4. Vänd bilden rätt. Läg ett tjockt A4-papper under

3b

5. Lägg färg på svampen

6. Håll fast schablonen medan du "duttar" färg

7. Prova flera färgnyanser

Exempel på hur det kan se ut när man är klar:

ORD-BILDER

För att göra en **ORD-BILD** så behöver du välja ett ord som är lätt att rita. Ett lätt ord kan vara t.ex vatten, ånga, gräs, sand, träd, snö, halsband osv. Olika material lämpar sig ofta bra för ordbilder.

Skriv ner några stycken ord som du tror skulle göra sig bra som bild.

Om du var analfabet (*inte kunde läsa*), så skulle du ändå kunna se vad en ordbild föreställde, utan att kunna läsa ordet som den bestod av.

EXEMPEL:

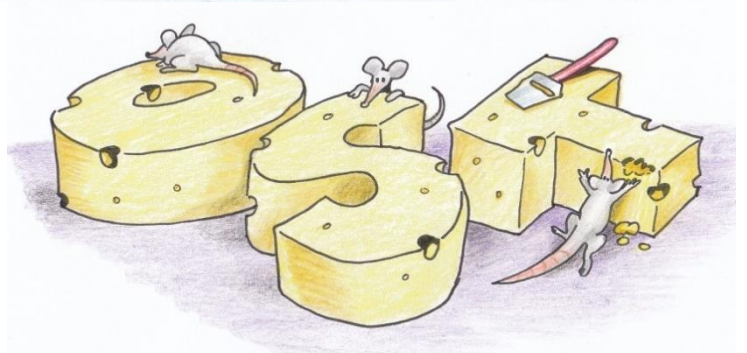
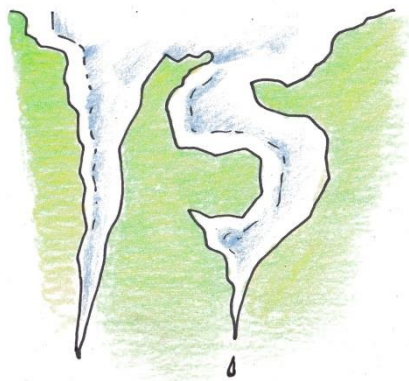
Ordet **IS**, är ganska lätt att göra en ORD-BILD av. Is är ett formbart material som är lätt att rita som bokstäver.

MOLN är också väldigt formbara och lätt att göra som bokstäver.

Ordet **Ö** består bara av en bokstav, men går ändå att göra en fin bild av.

OST är inte heller så svårt att forma som bokstäver.

Du ska göra en egen ORD-BILD. Valfri storlek och valfri teknik, men det ska vara i färg. **OBS!** Du ska hitta på en egen ORD-BILD – inte kopiera exempelbilderna!

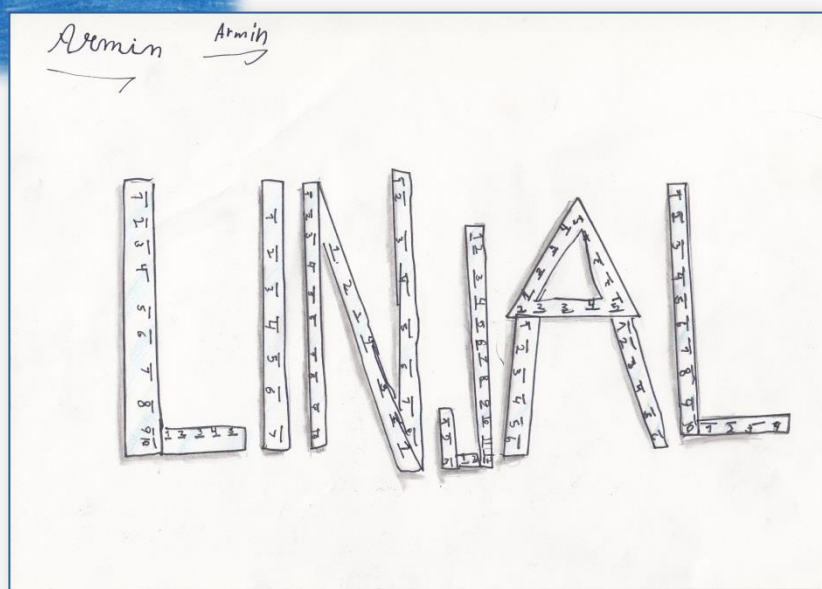
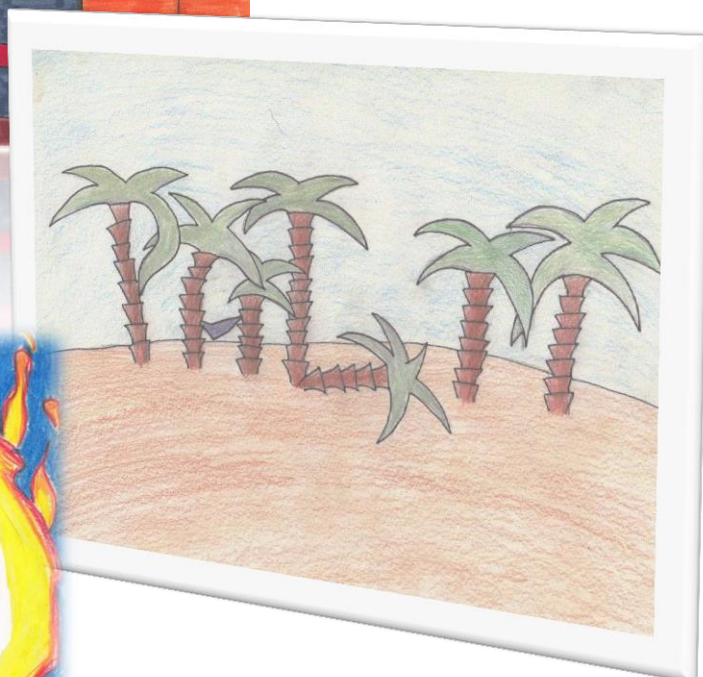
Förslag på ord att rita:

Hus, Bil, regn, blix, godis, färg, Lego, orm, pennor, rep, väg, strumpor, hund, spegel, bestick, verktyg, pool, fisk, ros, blod, paket, bacon, banan, hål, robot, våg, staket, snor

4b

EXEMPEL:

SJÖ-ORMEN

5a

1

Ta ett A3-papper och rita 6 vågräta streck med blyerts

Rita dit kropp, svans och hals.

2

3

Runda av kroppsdelarna och rita dit ett valfritt huvud. Rita dit vågor.

5b

Måla bilden med vattenfärger och gör konturer och detaljer med akvarellpennor.

FLIPP-TECKNING

Flipp-teckning är en "animation" med två rutor. Det är som en tecknad film i "miniformat".

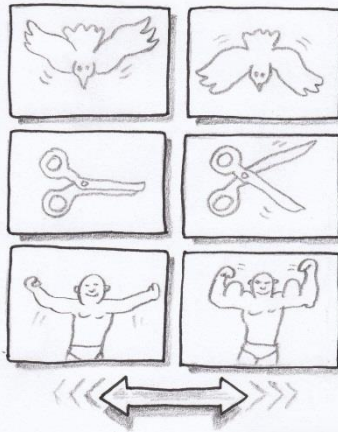
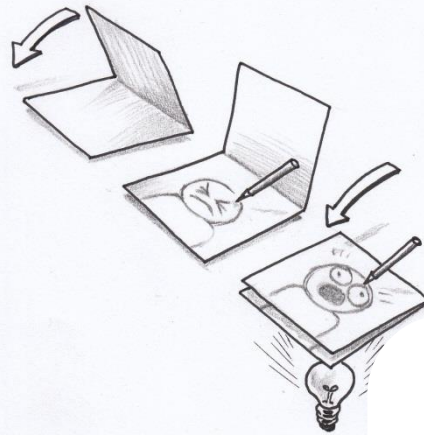
Ta ett **tunt A4** och vik det på mitten.

Rita en figur, en gubbe, djur en boll eller något annat som kan röra sig upp och ner, bakåt och framåt eller inåt och utåt.

Fäll ner papperets övre blad. Kalkera figuren, men gör någon ändring så att den rör på sig.

Tuscha konturer med svart tuschpenna.

Färglägg med färgpennor.

OBS! Hitta på en

EGEN

Flipp-animation!

Härma inte
exemplen

Gör en bild som rör sig:

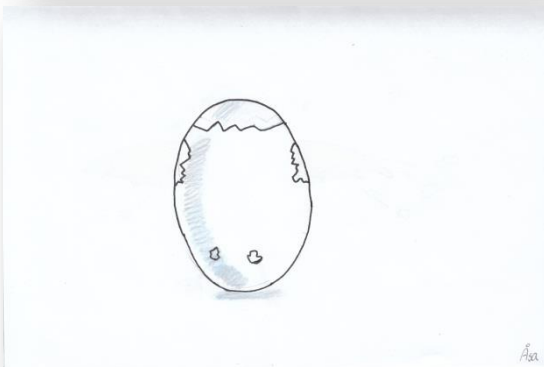
Uppåt – Nedåt

Inåt – Utåt

Mindre – Större

Vänster – Höger

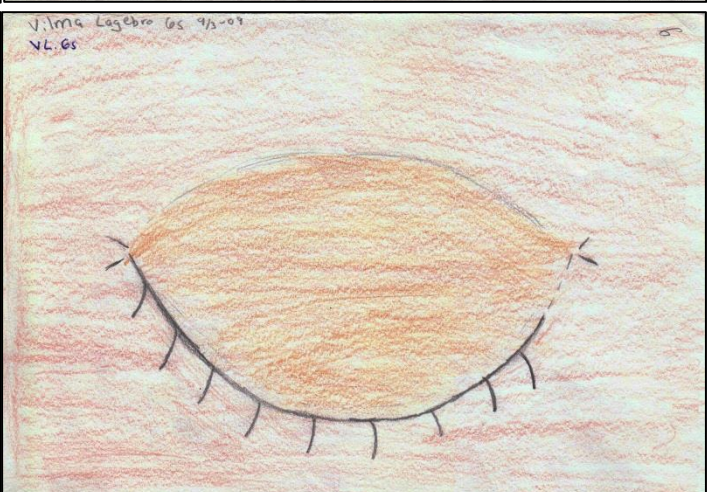
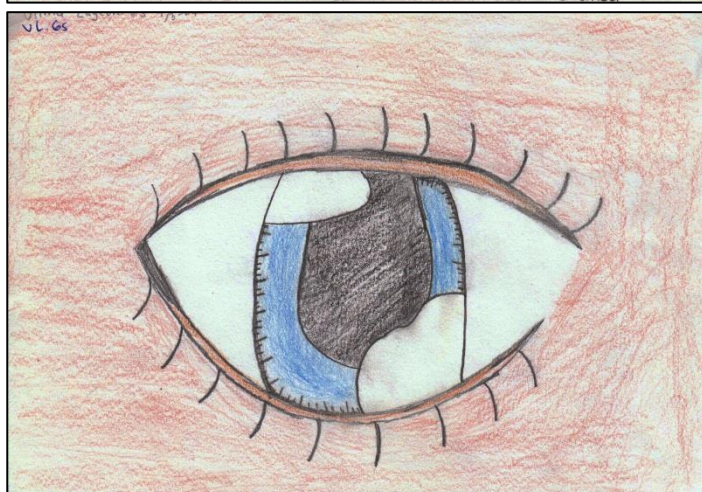
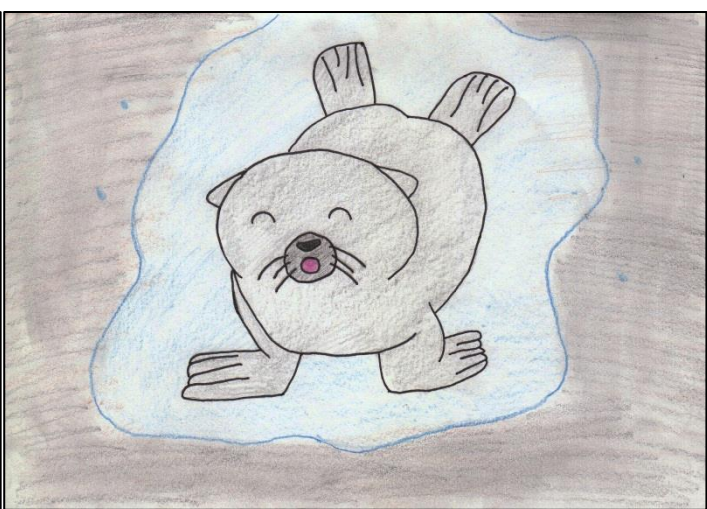
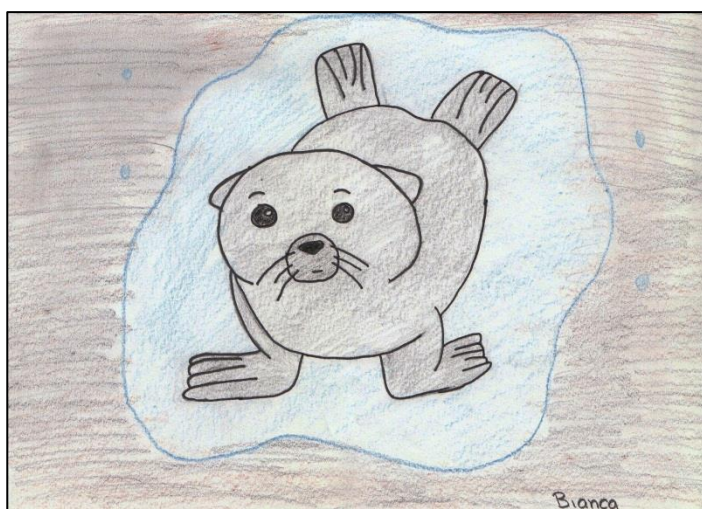
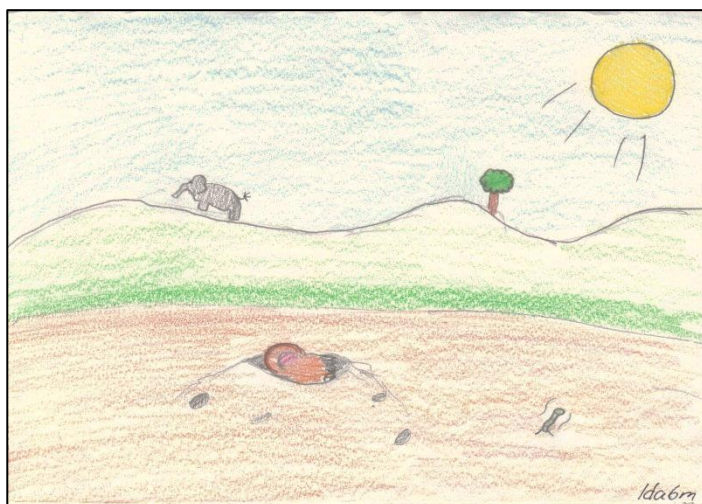
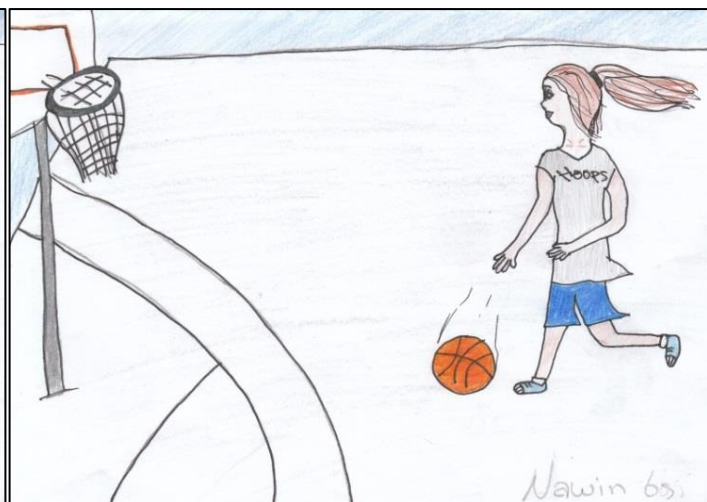
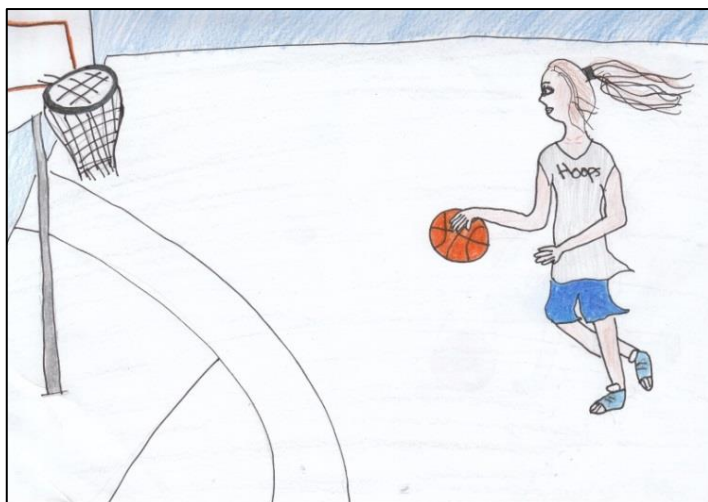
Öppen - Stängd

6b

Fler exempel:

Skulptur-Djur

CERNIT-Lera (Färgad)

Du ska göra ett litet djur med Cernit-lera.

Ta små bitar lera på en tallrik.
Ta också lerverktyg.

Värm leran genom att rulla den i händerna (då blir den mjuk).

Du kan göra ett "fantasi-djur" om du vill, som t. ex drakarna här till höger!

Figurerna härdas i ugn av läraren.

De blir hårda som PLAST!

7b

Fler exempel:

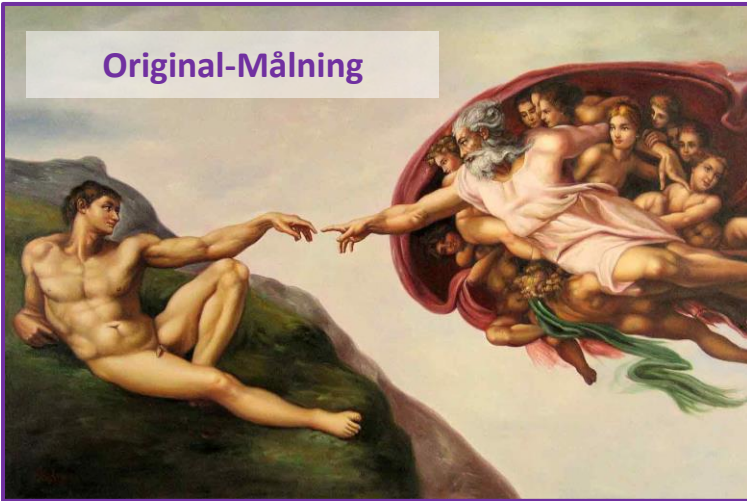

PARAFRAS – ”Adams Skapelse”

8a

Original-Målning

Ovan: ”Adams Skapelse” av Michelangelo.

Parafra-Målning

Parafras är en konstnärlig företeelse som ter sig lite olika beroende på konstart. Gemensamt är att det är meningen att ursprungsverket skall igenkännas i parafrasen.

En *parafras* är en sorts "**härkning**" av ett konstverk. Man gör om konstverket på sitt eget sätt, inte exakt som förebilden (då blir det ett *plagiat* eller en *förfalskning* som man har gjort).

Parafraser är ofta kärleksfullt gjorda och humoristiska. Om "härningen" driver med originalet eller konstnären kallas det för *parodi* istället. *Pastisch* är ordet man använder om att härma en stil man gillar.

Den datoranimerade filmen *Shrek* parafraserar friskt på flera sätt bland annat på andra sagor, filmer och hela filmgenrer.

Rita "Adam och Gud" i ett helt nytt sammanhang.

Uppgift:

Du ska nu göra en egen **Parafra**s på bilden "**Adams skapelse**" av konstnären **Michelangelo**.

När man ser din färdiga bild, så ska man lätt känna igen, att det är "**Adams skapelse**" som du har parafraserat. **OBS!** Du ska inte härma de exempel som du ser på bilderna. Kom istället på en egen idé.

Använd **tjockt A4-papper**. Du kan välja helt **valfri teknik**: Vattenfärg, oljepastell, färgpennor, blyerts, tuschpennor, tempera/flaskfärg mm.

OBS! Använd **kalkeringsmall** för figurerna, om du tycker att det är svårt att rita dem!

Se fler EXEMPEL på baksidan!

8b

FLER EXEMPEL:

"RUM"

Enpunkts-perspektiv

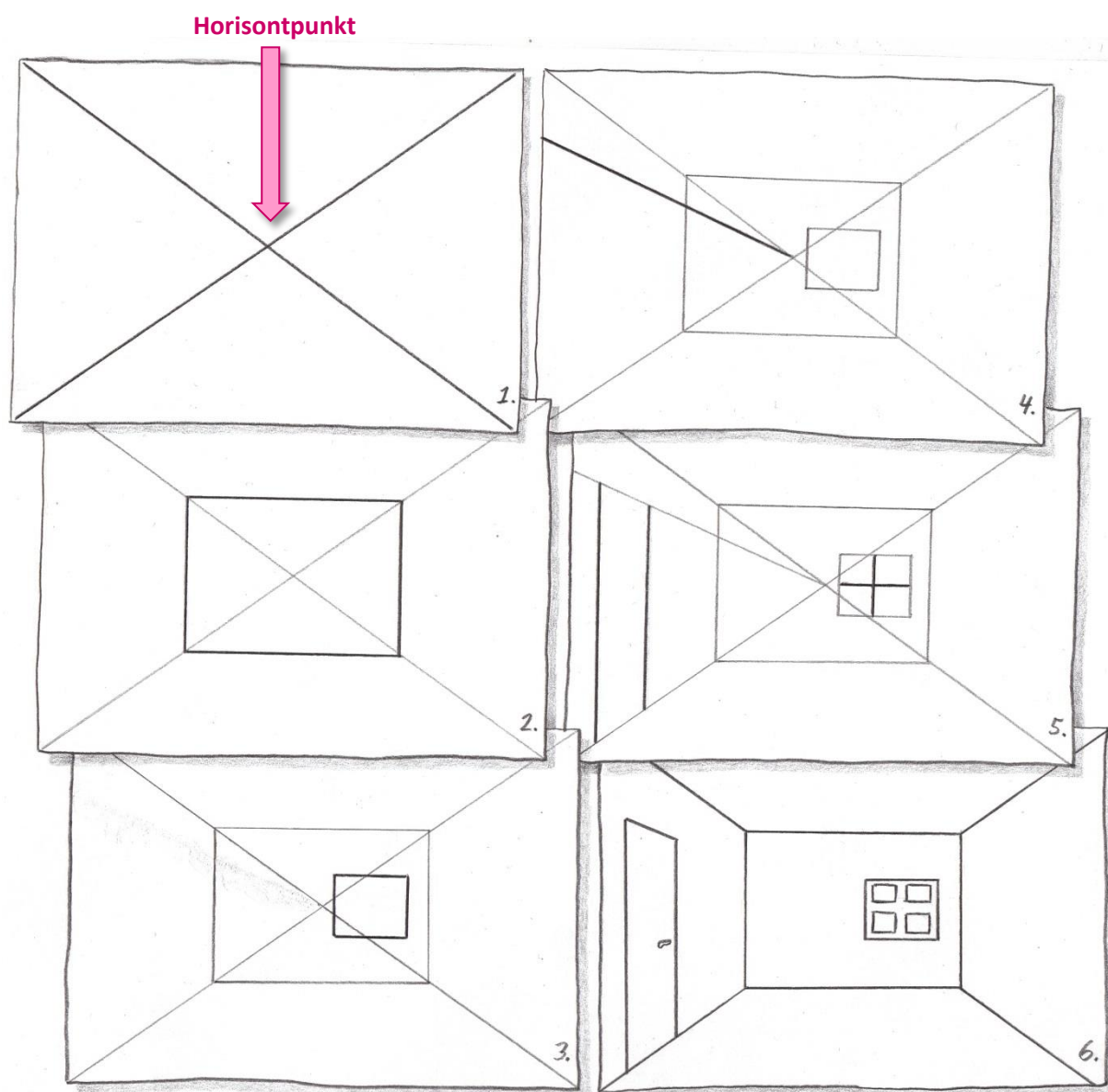
Ta ett A4-papper, linjal, en vinkellinjal, blyertspenna, sudd, smal svart tuschpenna och färgpennor.

För att dra vågräta eller lodräta linjer på bilden, så lägger du vinkellinjalen mot papperets kanter.

De andra linjerna i bilden drar du till horisontpunkten (mitten) som ser ut som ett X.

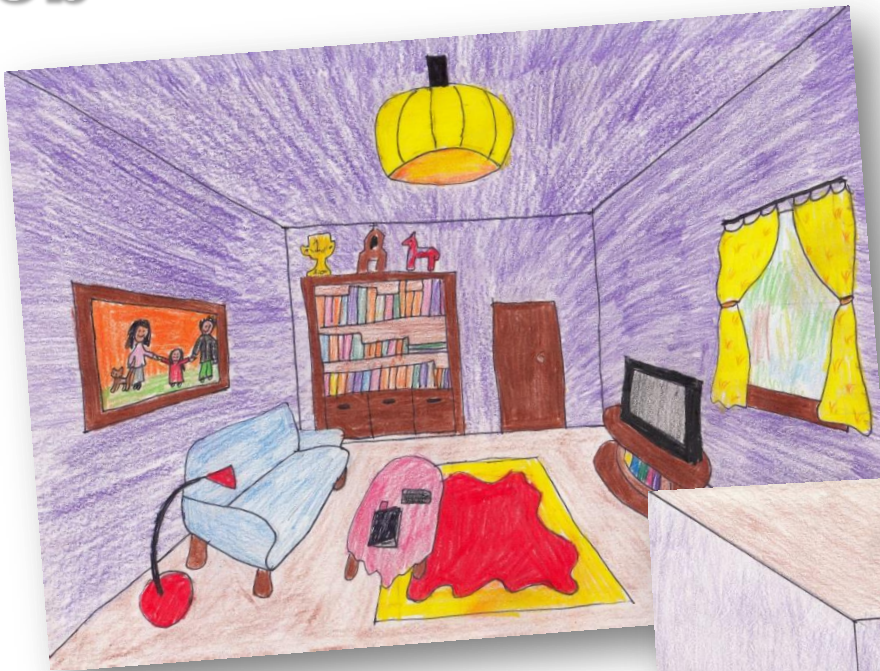
När du är färdig med steg 6 ska du fortsätta att rita in några andra föremål i bilden med horisontpunkten (X) som utgångsläge.

Rita gärna ditt eget rum, så som det ser ut i verkligheten. (Du kan alltså flytta dörren och fönstret om du vill).

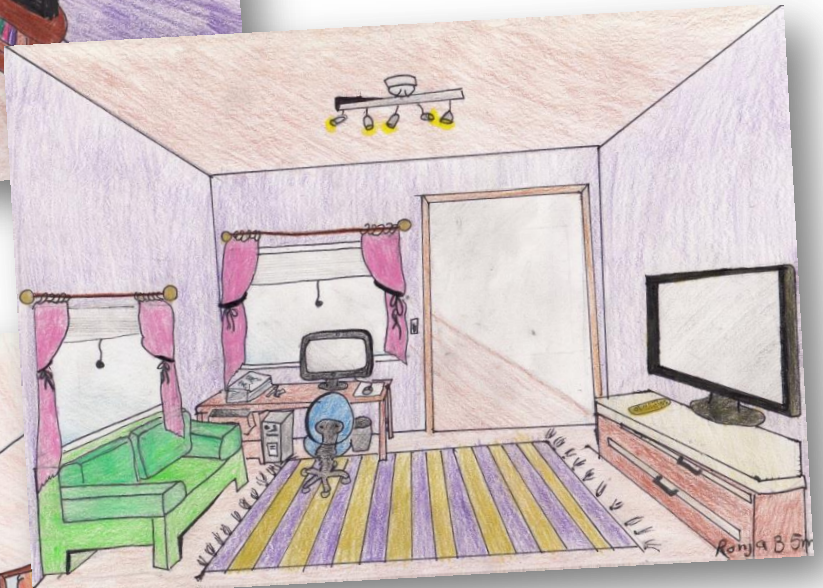

9b

Elev-Exempel:

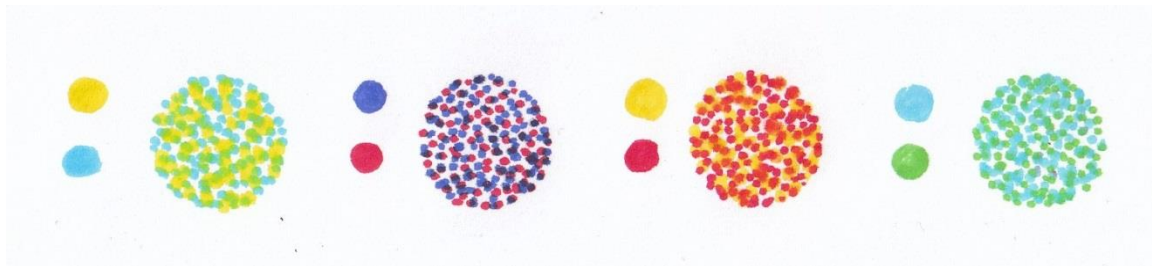

POINTILLISM

Pointillismen var en stil som utvecklades i Frankrike i början på 1900-talet. Den mest kända pointillistiska målaren var **George Seurat**. Han kom på att färgnyanser kunde blandas genom optisk synvilla, dvs att betraktaren kunde blanda färgen med sin syn. Han lade t.ex prickar av **gul** och **blå** färg bredvid varandra på målarduken och när man tittade på tavlan på avstånd så såg det ut som **grönt**! Att man målade med prickar gav namn åt **Pointillismen** (Point = punkt eller prick).

Nedan: Pointillistisk färgblandning.

Vad ser du för färger? Titta på avstånd.

Du ska göra en pointillistisk bild som är stor som en **fjärdedels A4-papper**. Vik papperet två gånger så får du rätt storlek.

Använd tuschpennor.

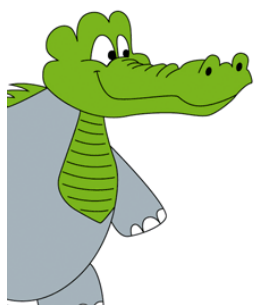

10b

Exempel:

Kroko-Fanten

I den här uppgiften får du öva dig på att rita av tredimensionella objekt (alltså motsatsen till platta bilder som är tvådimensionella).

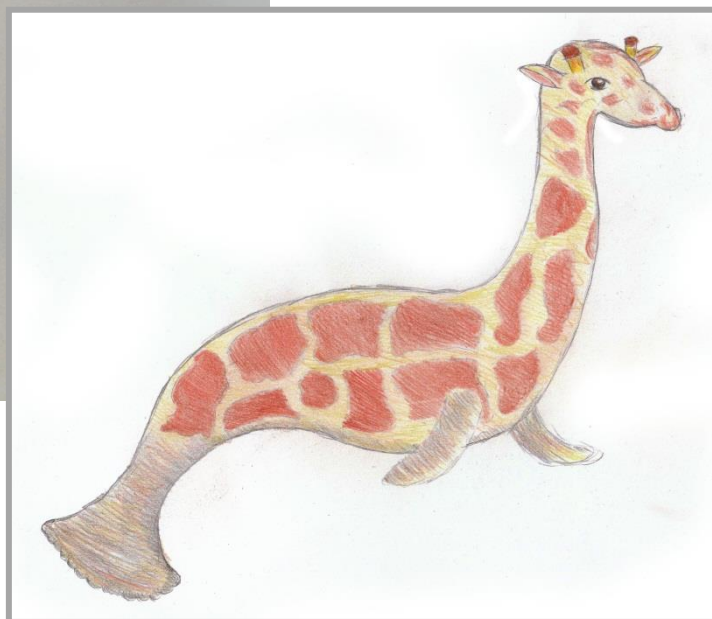
Dessutom får du tillfälle att använda din fantasi.

Du ska kombinera två (eller flera) sorters djur och göra dem till ett helt nytt djur. Om du t.ex kombinerade en **Krokodil** och en **Elefant**, skulle det bli en **Kroko-Fant!** Därav namnet på uppgiften.

Ta två olika djur i lådan med plastdjur. Försök sedan att rita av dem så att du sätter ihop dem till ett nytt djur.

I det här exemplet ser du ett **Sjölejon** och en **Giraff**. När man *kombinerar* (sätter ihop) dem blir det helt plötsligt en **Sjö-Raff!**

Försök att avbilda djurens färger och mönster så naturtroget som möjligt. Använd A4-papper (tjockt), blyerts och färgpennor.

11b

Johanna 5m

Dinoraff

Fler Exempel:

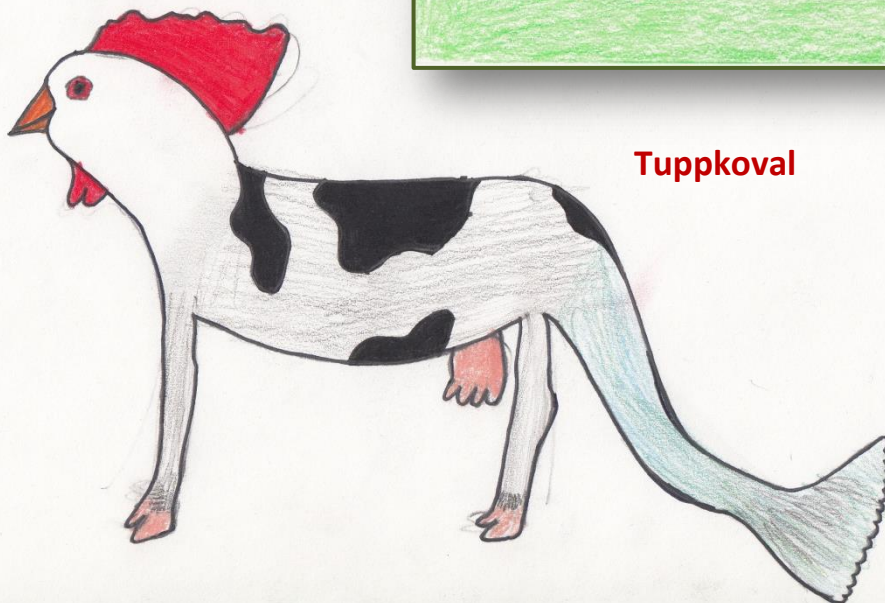
Hundhammartiger

Leobra

Tuppkoval

BILD

Årskurs:

5

EXTRA

EXTRA BILD Årskurs 5

Innehåll:

1a – 1b	Handälg
2a – 2b	Mickey Mouse
3a – 3b	Palmen (Komplementfärg)
4a – 4b	Kylo Ren och Darth Vader
5a – 5b	Giraffer (Oljepastell)
6a – 6b	Pokémon (Dragonair och Eevee)
7a – 7b	Hösträv
8a – 8b	Serieteckning
9a – 9b	Färgtonsövning
10a – 10b	Fisk och Delfin
11a – 11a	Rita en kub (Diagonalperspektiv)

Bildframställning (Åk 5)

Förmågor som bedöms:

Återanvända samtida eller historiska bilder
Bearbeta andra uppslag och inspirationsmaterial
Använda olika tekniker
Använda olika verktyg
Använda olika material
Kombinera bildelement
Koppla till egna erfarenheter
Koppla till andra bilder
Koppla till företeelser i omvärlden
Formulera och välja handlingsalternativ

Hand-Älg

Hand-Älg

Ta fram ett A3-papper.

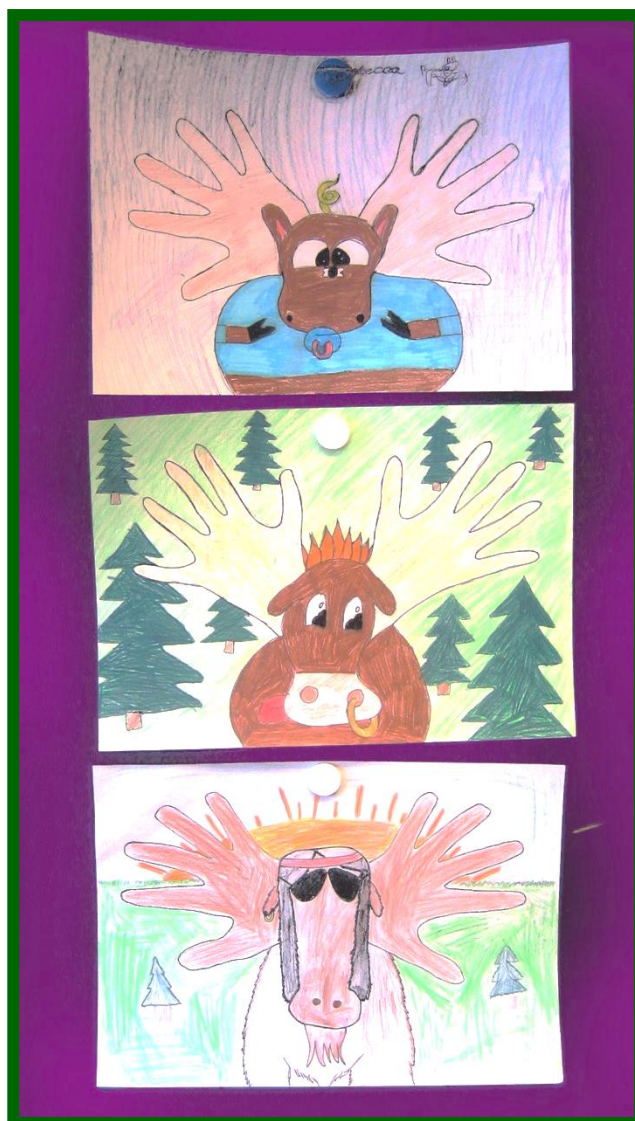
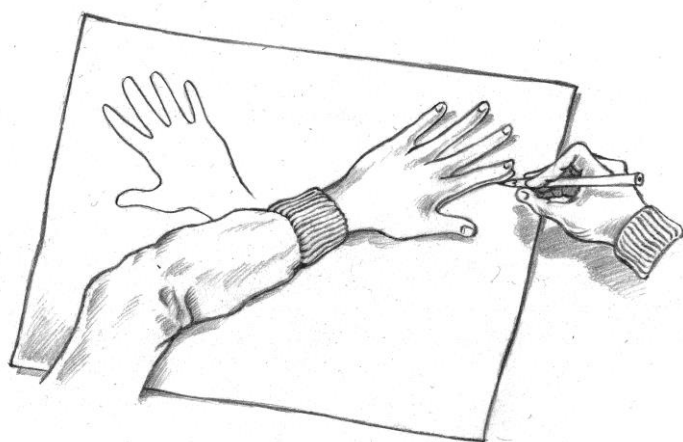
Rita av din vänstra hand så som bilden visar. Rita sedan av din högra hand, med hjälp av din vänstra hand.

Nu har du ritat hornen på älgen.

Rita nu dit ögon, öron, nos, skägg, hår osv.

Fyll i konturerna med svart tuschpenna. Färglägg med färgpennor.

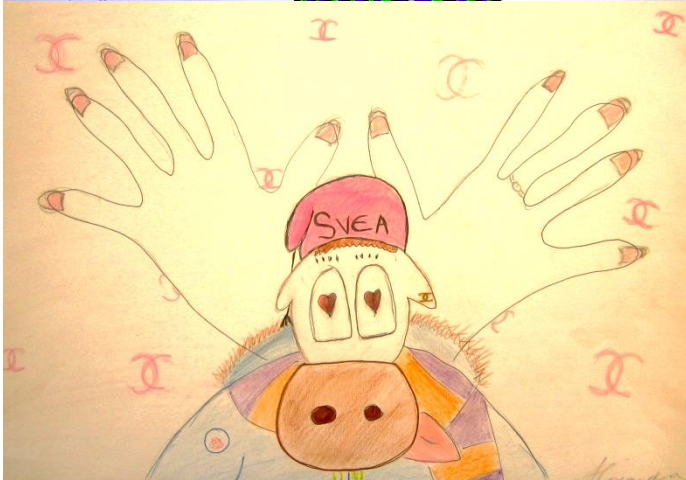
I bakgrunden kan du måla t ex träd och gräs.

1b

Fler EXEMPEL:

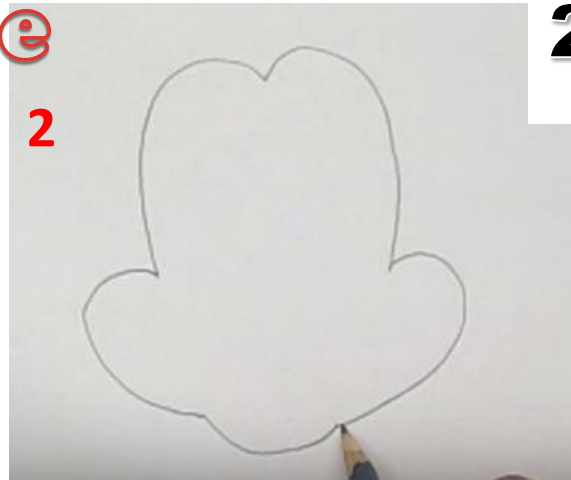
Mickey Mouse

2a

1

2

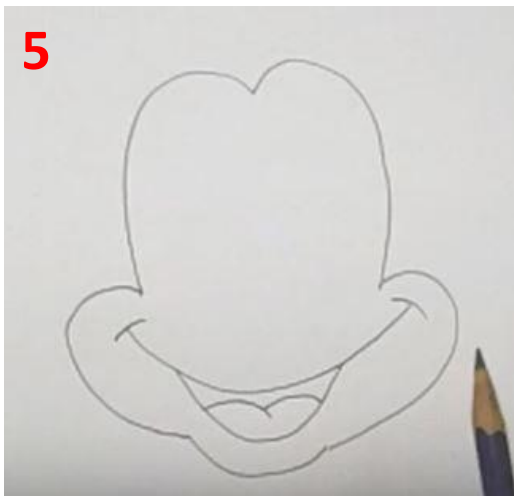
3

4

5

6

7

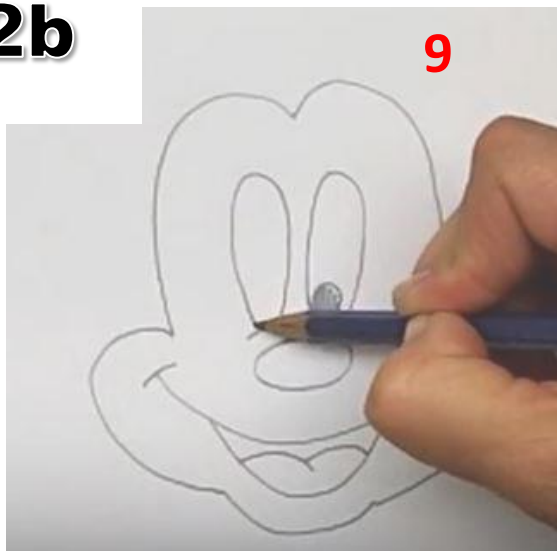

8

2b

9

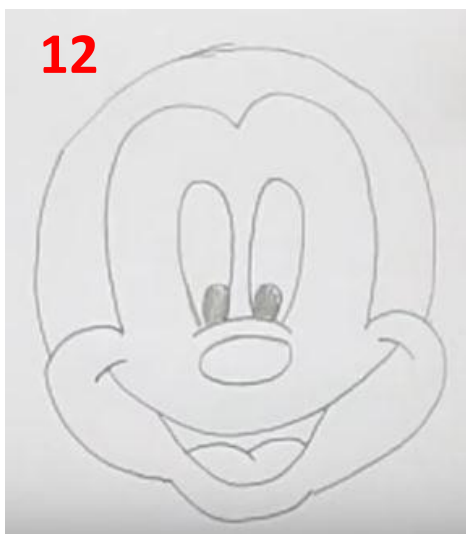
10

11

12

13

14

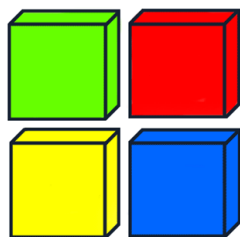
"PALMEN"

Komplementfärgsövning

3a

Röd är komplement- (*motsats*-) färg till **Grön** och **Gul** är komplementfärg till **Blå**.

Du ska nu göra en målning där du använder alla fyra färgerna.

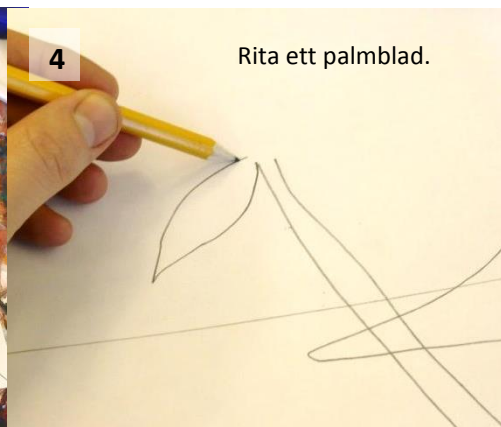
Dra en rät linje, mitt på papperet.

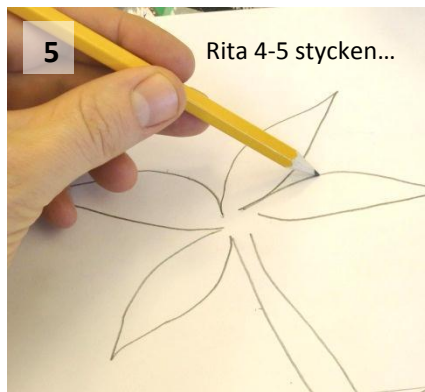
Rita dit en strandlinje.

Rita dit en träd-stam.

Rita ett palmblad.

Rita 4-5 stycken...

Måla himlen med GUL vattenfärg...

...och vattnet också gult.

Måla rött på himlen, så att det blandar sig med den gula färgen.

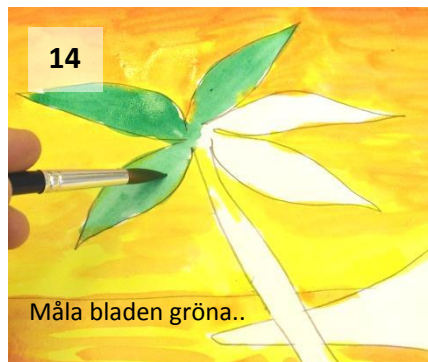
Röda vågor i vattnet!

3b

"PALMEN"

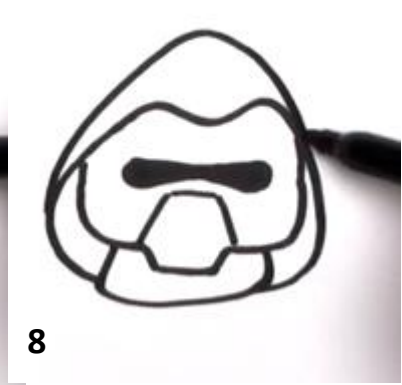
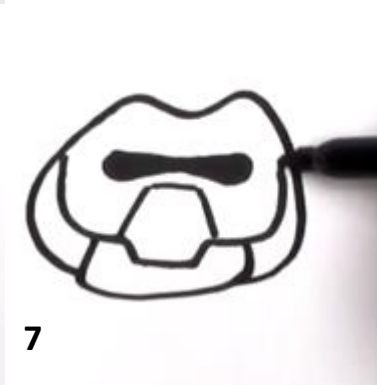
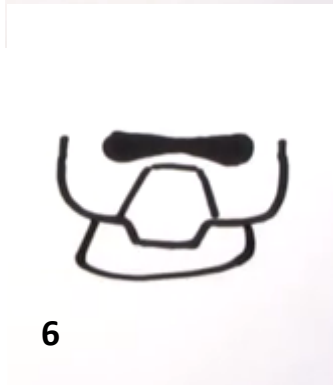
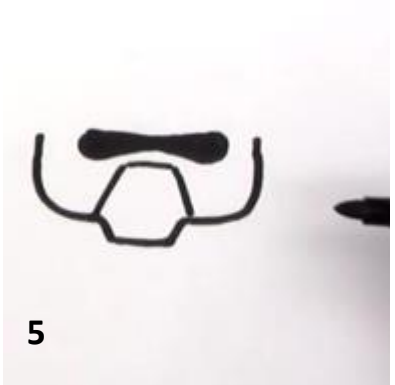
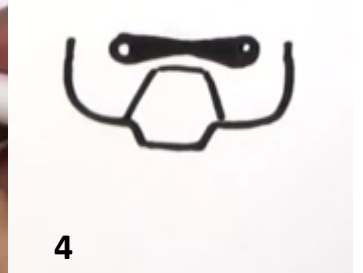
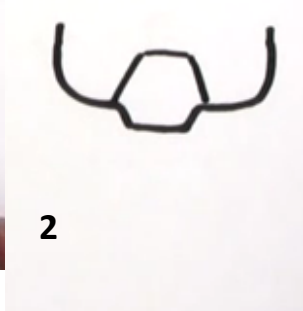

STAR
WARS

KYLO
REN

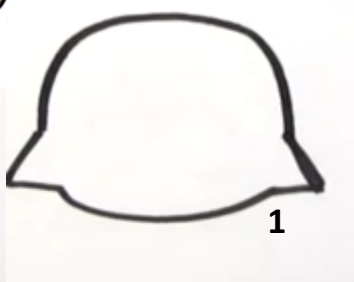
4a

4b

STAR
WARS

DARTH
VADER

1

2

3

5

6

7

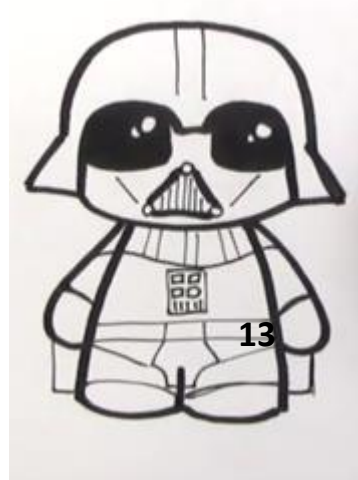
9

10

11

13

14

GIRAFF

A2-papper (halvt). Ge bort andra halvan!

Oljepastell-kritor

Vattenfärg, mugg, servett, underlag

5a

1. Vik ett A2 på mitten (långsida mot långsida). Klipp.
Rita hals, huvud, ögon etc med oljepastell (mörk krita)

2. Rita hornen

3. Rita öronen

4. Rita halvcirklar på
halsen och fyrkanter i
bakgrunden. Byt
gärna färg!

5. Färglägg cirklar och fyrkanter med olika färger och
mönster.

6. Ta sen vattenfärg och måla Giraffen.
OBS! Du kan måla över oljepastellen. Vattenfärg
fastnar inte på "olja"!

5b

7. Måla bakgrunden också med vattenfärger.

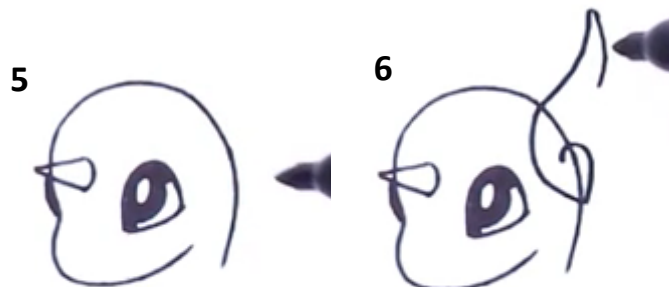
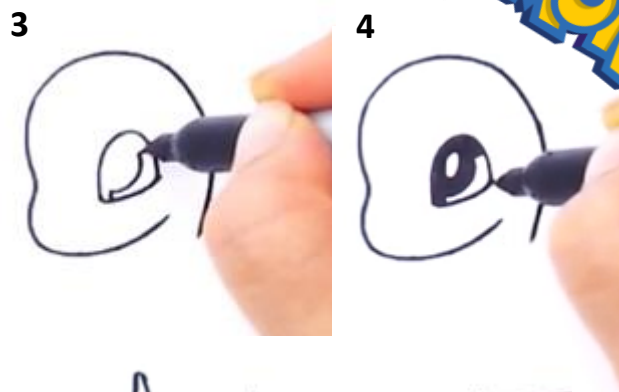
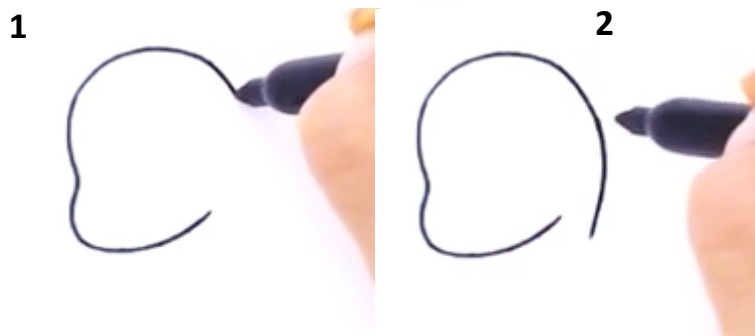
KLart!

Dragonair

Pokémon 6a

6b

E E V E E

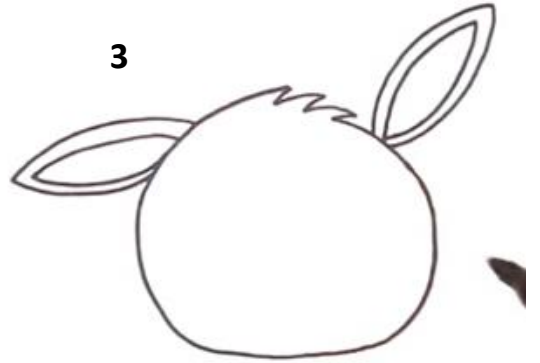
1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

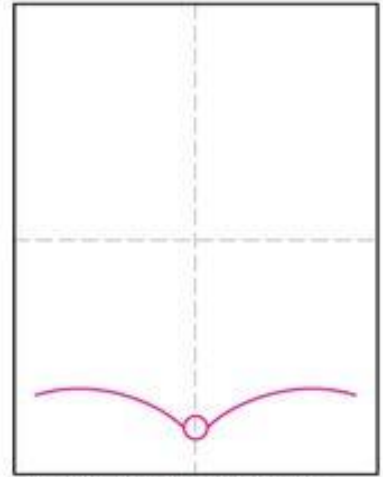
11

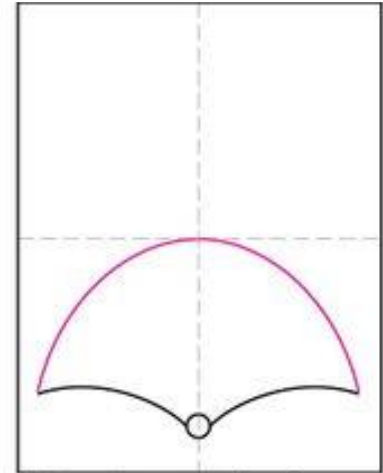
Pokémon

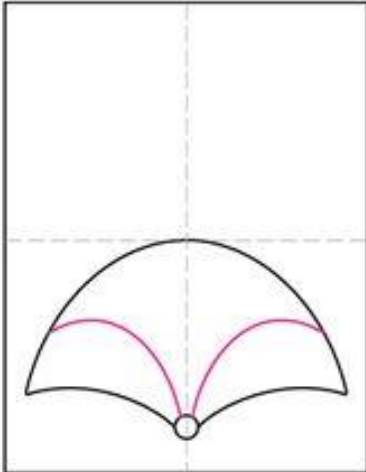

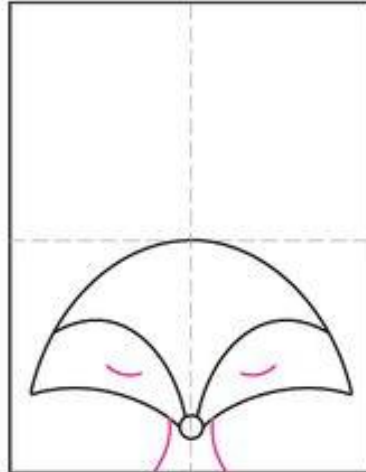
1. Rita en cirkel och två bågar

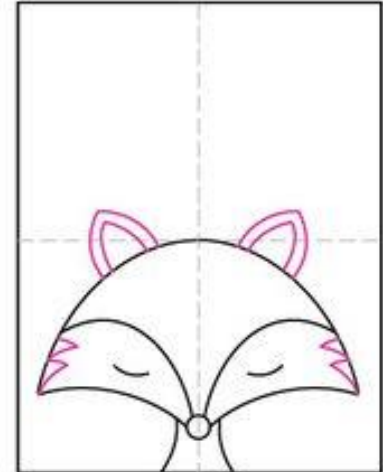
2. Rita en stor båge ovanför

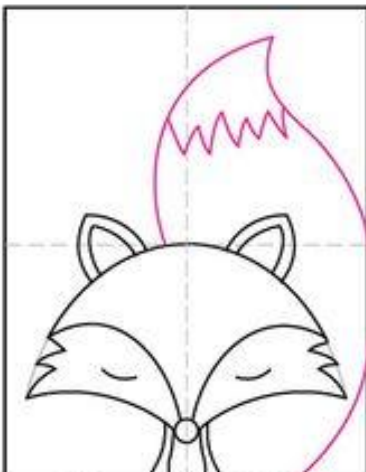
3. Två inre bågar

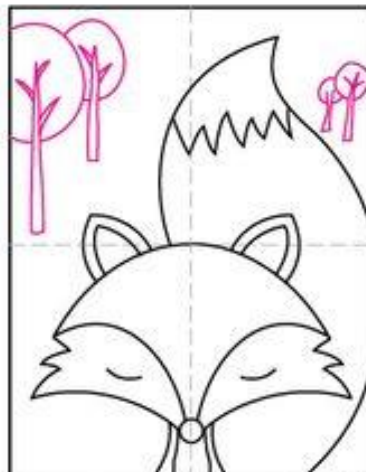
4. Lägg till två ögon och en smal hals

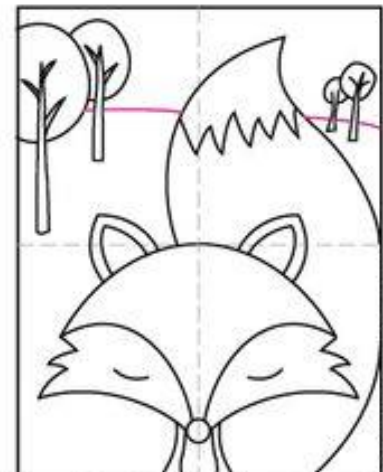
5. Två öron och zik-zakmönster

6. Lägg till en svans

7. Rita träd

8. Rita dit en horisont

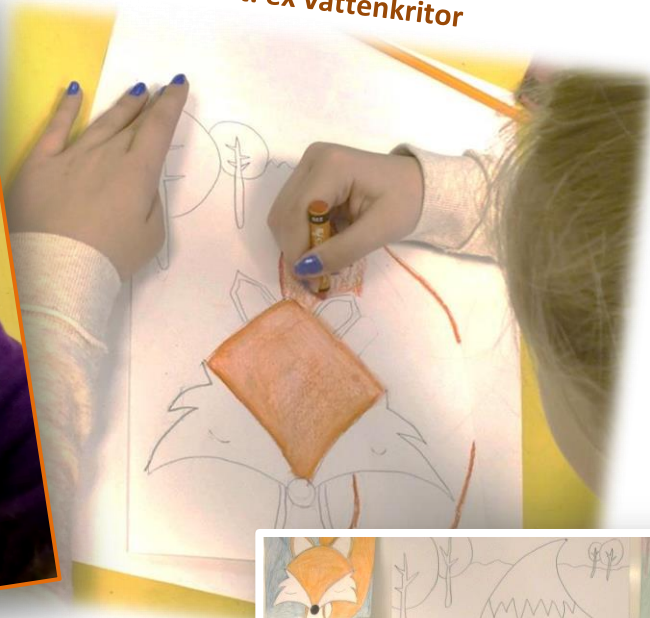

7b

Rita med blyerts och sudd på A4 (Tjockt)

Fyll i med t. ex vattenkritor

Använd pensel
och vatten för
att smeta ut
kritstrecken

Den här bilden
är gjord med
vanliga
färgpennor

Den här är
gjord med
vattenkritor
och pensel

Serie-Teckning

8a

Du ska rita en egen serie. Serien kan handla om vad som helst. Det kan vara en scen ur en film, en händelse du varit med om, eller något du läst i en bok.

Bestäm dig för hur dina serie-figurer ska se ut.

Bestäm dig också för vart seriens ska utspela sig: I rymden, öknen, på stranden, i staden, i vardagsrummet mm.

Serien ska ritas på A3-papper, med blyerts, sudd, svart smal tuschpenna och färgpennor, linjal och vinkellinjal.

Seriers "Titel".

Det ska vara vita mellanrum, mellan rutorna.
(Ca 5 mm)

Det ska vara Vita kanter runt hela serien.

(Ca 1 cm breda)

Fyll i rutornas **konturer** med svart tuschpenna!

Gör samma sak med **figurenas** konturer!

Googla "Fabler" för att få tips till berättelsen

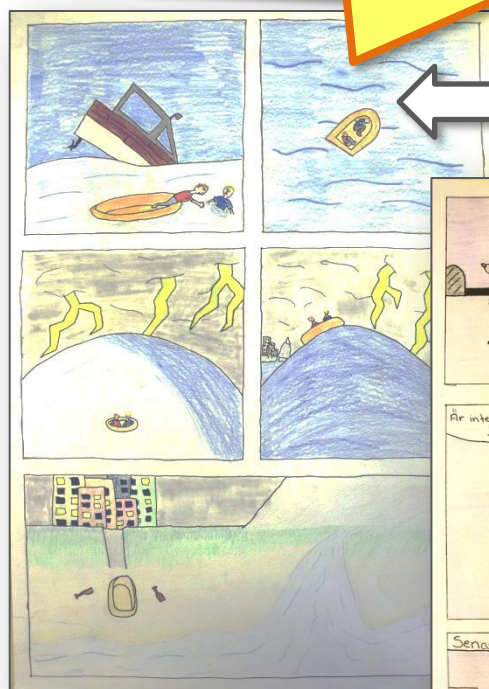
Uttrycks-Effekter!

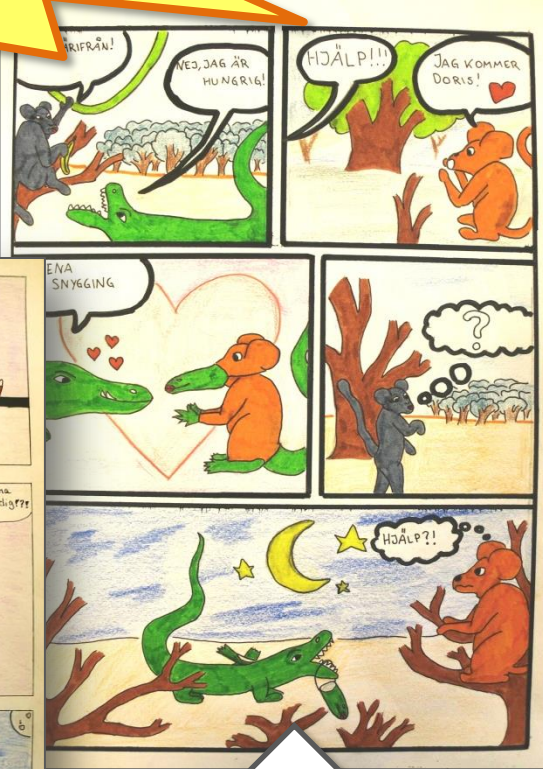
Seriefigurernas **uttryck** kan förstärkas på olika sätt.

Här ser du flera
olika exempel på
hur det kan se ut.

OBS! Använd gärna **mallar** för hur man ritar händer, ögonuttryck, ansiktsuttryck, Kroppsdelar, ljudeffekter mm.

Serie **utan** pratbubblor!

Serie med figurer som
är inspirerade av
"kända figurer"!

Serie som är ritad med helt
"egna" figurer, från fantasin!

Färgtoningsövning

9a

Ta ett A4-papper

Rita cirklar, fyrkanter, rektanglar som går in i varandra...

Ta färgpennor

Skugga sedan formerna, från mörk/hårt till Ljust/lätt

9b

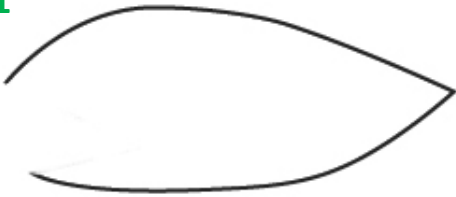
Fler exempel:

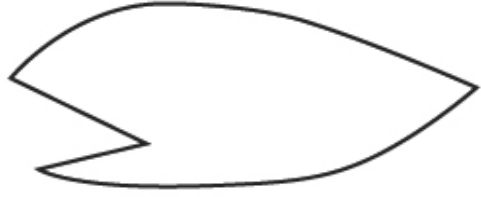

Rita och måla en FISK 10a

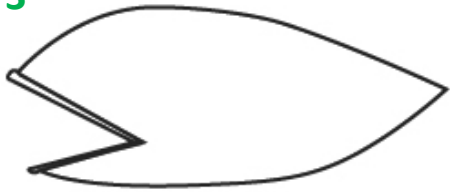
1

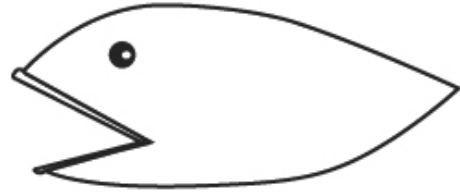
2

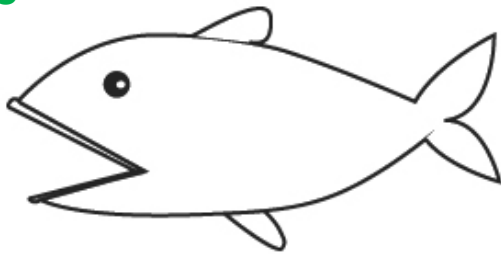
3

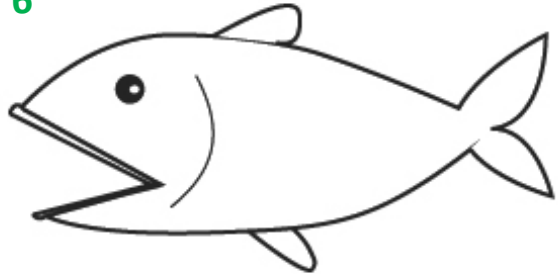
4

5

6

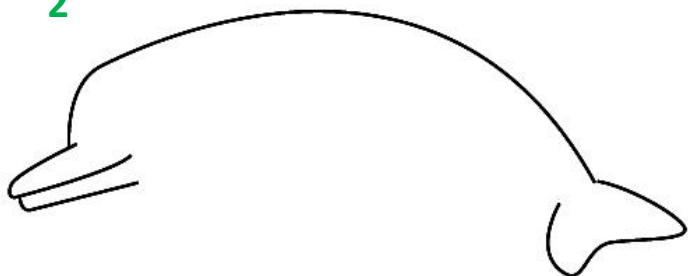
10b

Rita och måla en DELFIN

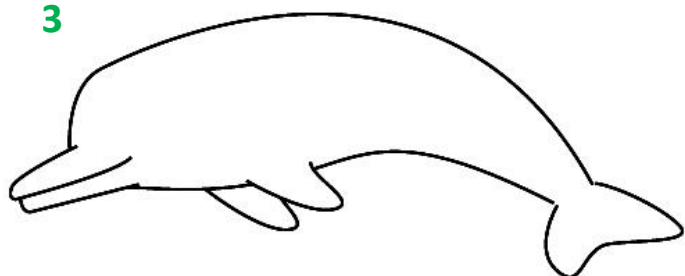
1

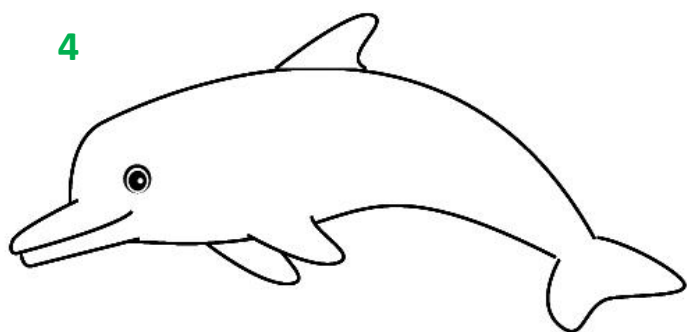
2

3

4

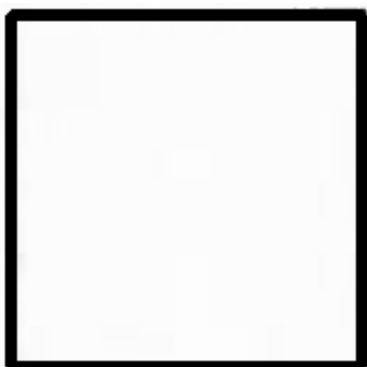

A4-papper (tjockt)
Vinkellinjal
Blyerts, sudd, svart tuschpenna

RITA EN KUB

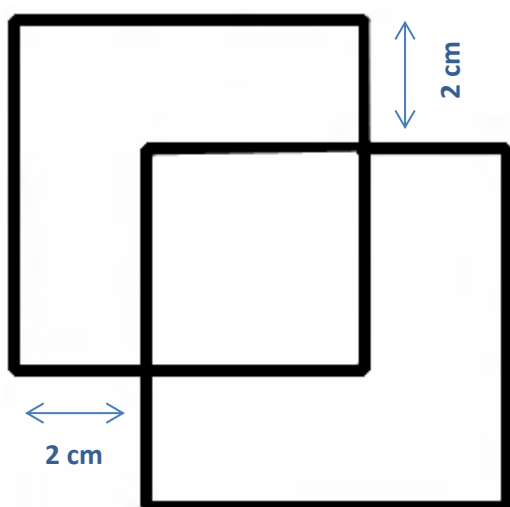
11a

1

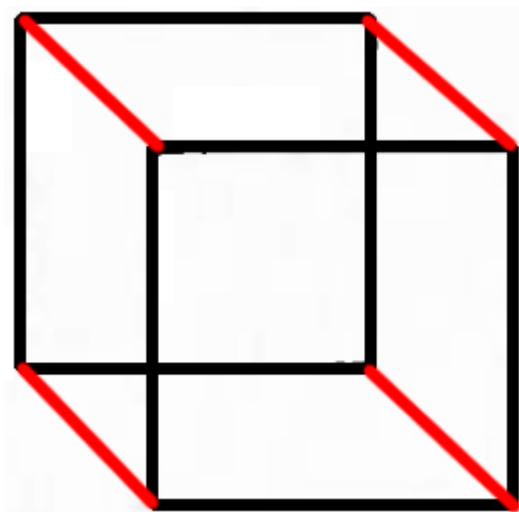
Rita en kvadrat som är 7cm hög och 7cm bred.

2

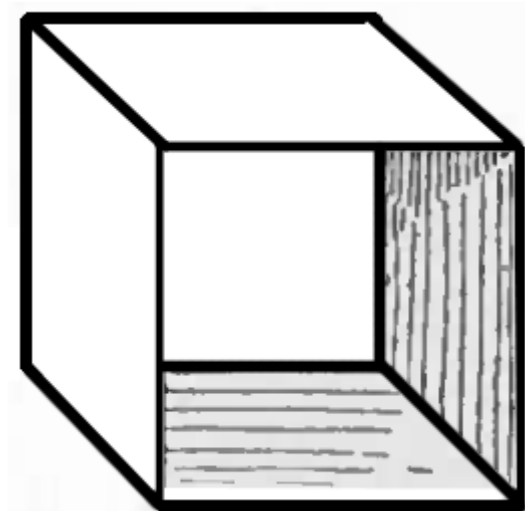
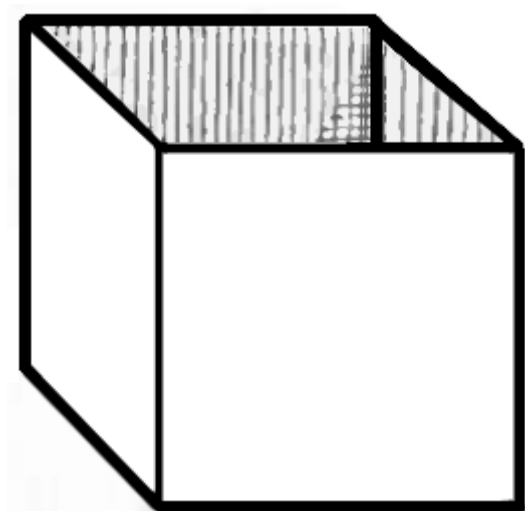
Rita en till likadan kvadrat, och lägg ovanpå.

3

Förena kvadraterna på diagonalen

4

Välj om din KUB ska vara öppen ovanifrån, eller framifrån

Skapare:

Jean-Honoré Fragonard

Titel:

Gungan

Årskurs:

5

Nr:

3a

Jean-Honoré Fragonard, föddes 5 april 1732 i Grasse, Frankrike. Han dog 22 augusti 1806 i Paris.

Fragonard en fransk målare och tecknare under *rokoko-perioden*.

Som 18-åring reste Fragonard till till Italien, där han ägnade sig åt landskapsstudier i Roms omgivning. 1765 antogs han vid målarakademin.

Fragonard höll mest på med landskapsmåleri, gärna med erotiska motiv och inslag.

Fragonard utsågs 1793 till chef för Musée des Arts, nuvarande Louvren.

Fragonard målade med stor skicklighet och teknik. Han är mest känd för sina målningar av förälskade par i trädgårdar, till exempel *Gungan* och *Överraskningen*.

Gungan. Oljefärg på duk. Gjord ca 1767.

I de flesta av Fragonards målningar gestaltar han kvinnor med eleganta klänningar samt omgivna av män och änglar, ofta i en grönskande miljö.

Verken uttrycker lust, kärlek och kvinnornas känslomässiga makt över männen.

Rokoko var en stil inom konsten som hade sin glansperiod i Europa under mitten av 1700-talet.

Rokokostilen bygger på kinesiska stildrag men utgår också från Antikens stil, men på ett mer lustfyllt och lekfullt sätt.

Frågor på nästa sida (3b)

3b

Ta ett linjerat papper.

Hålen åt vänster.

Skriv namn, klass och nummer (3a-3b).

Frågor

Svara på frågorna nedan. Lämna in svaren till läraren.

1. Vad heter tavlan som du ska beskriva?
2. Beskriv alla saker som du ser på tavlan.
3. Vad är tavlan gjord av, och när blev den klar?
4. Vad hette konstnären som målade tavlan?
5. Vilket land bodde Fragonard i, och när levde han?
6. Vad gjorde han när han var 18 år?
7. Vilken typ av måleri höll han mest på med?
8. Vad hände år 1793?
9. Vad brukade Fragonards tavlor föreställa?
10. Vad brukade hans tavlor uttrycka?
11. Vad var Rokoko?
12. Vad byggde Rokoko-stilen på?

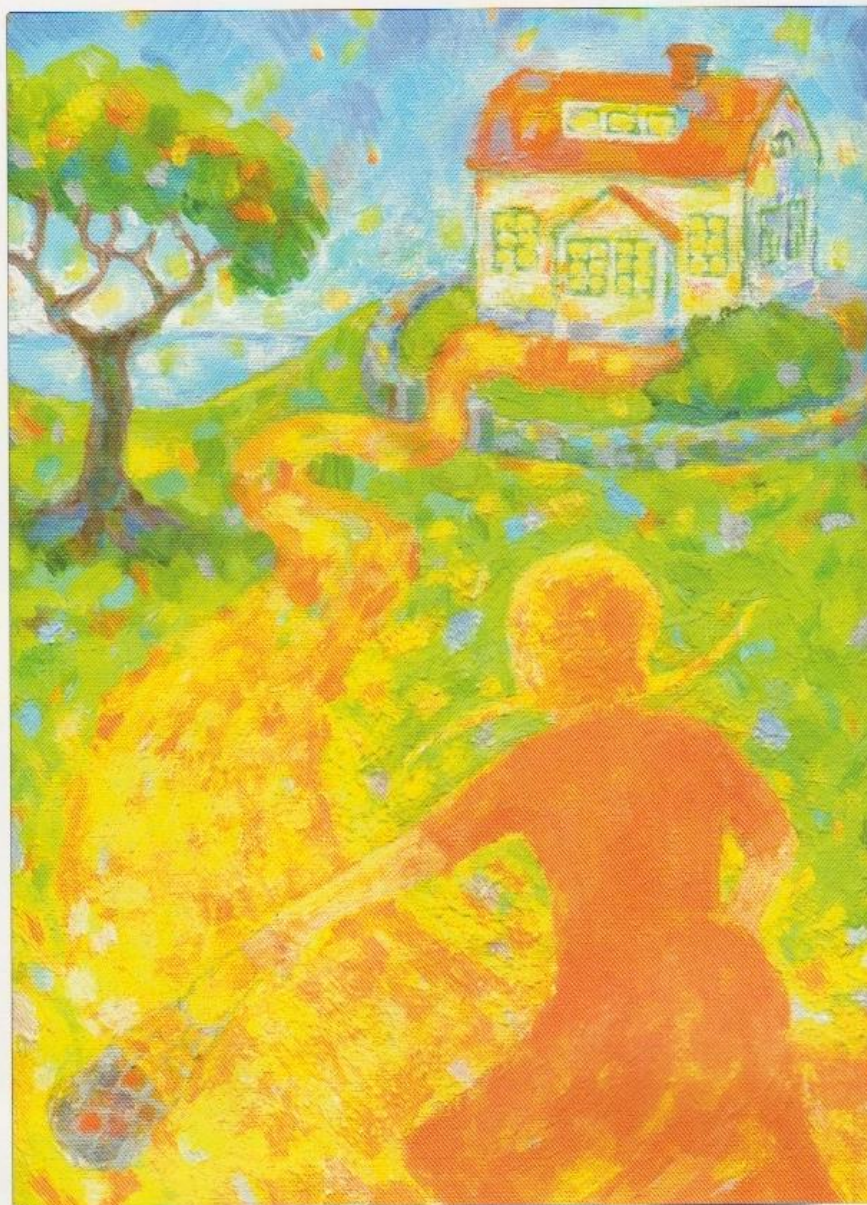

Berätta om bilden

Skriv en berättelse till bilden.
Fundera över:

1. Vem är flickan på bilden?
Vad heter hon?
2. Vart är hon på väg?
Ska hon hälsa på någon
eller bor hon i huset?
3. Varför har hon så bråttom?
Har det hänt något?
4. Vad har hon i kassen?
Var har hon varit?
5. Var utspelar sig berättelsen?
Är detta vid havet eller vid
en sjö?
6. När du skrivit klart ger du din
berättelse en passande rubrik.

Detaljanalys

7. Vad ser du på bilden?	Lägg märke till detaljer, färger och ljus i bilden.
8. Vad ligger i förgrunden?	13. Vilken känsla vill bilden förmedla?
9. Vad ser du längre bort?	14. Använd dig av dina sinnen. Vad hör du från bilden?
10. Vad tycker du är det centrala i bilden? Vad är viktigast?	15. Det låter som en underlig fråga, men prova ändå: Vad smakar det?
11. Vilken årstid är det? Väder? Morgon, kväll...?	16. Finns det ett budskap i bilden? Vad vill konstnären säga med denna bild?
12. Var är det?	